EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 9.11.2007
COM(2007) 692 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

VISPĀRĪGS ZIŅOJUMS PAR PIRMSPIEVIENOŠANĀS PALĪDZĪBU (PHARE – ISPA – SAPARD) 2006. GADĀ

{SEC(2007) 1468}

1. KOPSAVILKUMS

Šis ir septītais ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par pasākumiem, kas 2006. gadā ir finansēti ar trīs pirmspievienošanās instrumentiem – *PHARE*, *ISPA* un *SAPARD*. Ziņojumā galvenokārt ir skatīta šo instrumentu koordinācija saskaņā ar 13. pantu Padomes regulā par atbalsta koordināciju sakarā ar pirmspievienošanās stratēģiju (Regula (EK) Nr. 1266/99[1], turpmāk tekstā – Koordinācijas regula). Pēc sekmīgām 2002. gada pievienošanās sarunām Kopenhāgenā īpašu uzmanību pievērsa administratīvo resursu izveidošanai, kas nepieciešami sekmīgai *acquis* īstenošanai un līdzdalībai pašreizējās un nākamajās Eiropas Kopienas dalības programmās.

PHARE paredz prioritārus pasākumus attiecībā uz *acquis communautaire* pieņemšanu, paplašinot administratīvos resursus vai atbalstot saistītus ieguldījumus. Tajā arī ir sociālās un ekonomiskās kohēzijas elements.

ISPA (Pirmspievienošanās struktūrpolitikas instruments) finansē nozīmīgākos vides un transporta infrastruktūras projektus.

SAPARD (Īpašā pirmsiestāšanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai) finansē lauksaimniecības un lauku attīstību.

Pirmspievienošanās instrumentu finanšu rādītājus skatīt 5. iedaļā „Finanšu pārskats".

Šo trīs instrumentu koordināciju nodrošina, sadalot pienākumus starp instrumentiem. Direktorāta līmeņa komiteja nodrošina attiecīgo Komisijas dienestu savstarpēju koordināciju. Valstu līmenī Komisija ierosināja pieteikuma iesniedzējām valstīm pastiprināt koordināciju ministriju starpā, ko uzskata par priekšnoteikumu struktūrfondu turpmākai sekmīgai pārvaldei.

2. PIRMSPIEVIENOŠANĀS INSTRUMENTU MEHĀNISMU VISPĀRĒJS APRAKSTS

2.1. Ieguldījumi un līdzekļu pārskaitījums

Pirms ES līdzekļu pārskaitīšanas nepieciešams: 1) pamatnolīgums, 2) Komisijas lēmums, lai iekļautu budžetā saistības, un 3) divpusējs finansēšanas līgums vai memorands, ar ko nosaka Kopienas finanšu saistības attiecīgajam pasākumam saņēmējvalstī, t. i., ar ko nosaka abu pušu tiesības un pienākumus. Tomēr lēmumu pieņemšanas procedūras un līdzekļu piešķiršana ir atšķirīga katram instrumentam. Sīkāka informācija par finansēšanas procedūrām, kas atbilst katram instrumentam, ir ietverta 1.1. pielikumā.

2.2 Īstenošanas struktūras kandidātvalstīs

Pirmspievienošanās instrumentu līdzekļus nosūta ar valsts fonda starpniecību, ko katrā valstī izveidojusi Finanšu ministrija un par ko atbild valsts kredītrīkotājs. *PHARE* un *ISPA* praktisku īstenošanu veic īstenošanas aģentūras (piemēram, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra

[1] Publicēta OV L 161, 26.6.1999., 68. lpp.

(*CFCU*)), kas saņem līdzekļus no valsts fonda[2]. *SAPARD* īstenošanu veic īpaša *SAPARD* aģentūra, kas saņem līdzekļus no valsts fonda.

2.3. Īstenošanas decentralizēšana saskaņā ar Koordinācijas regulas 12. pantu[3]

Decentralizācija ir process, ar ko ES līdzekļu pārvaldību piešķir kandidātvalstu pārvaldēm.

Saistībā ar *PHARE* un *ISPA* 2006. gadā šo procesu lielākoties pārvaldīja, izmantojot decentralizētu īstenošanas sistēmu (*DIS*). *DIS* nozīmē, ka *ISPA* vai *PHARE* finansēto pasākumu vai projektu pārvaldības procedūrām nepieciešama iepriekšēja kontrole, t. i., lēmumus par iepirkumu un līgumu piešķiršanu pieņem līgumslēdzēja iestāde un minētā EK delegācija vizēšanas saņēmējvalstī. Tādējādi EK delegācijas ir atbildīgas par iepirkuma dokumentu vizēšanu pirms konkursa sākšanas vai līgumu parakstīšanas.

Horvātija 2005. gada otrajā ceturksnī iesniedza Komisijai pieprasījumu akreditēt tās DIS sistēmu *PHARE* un *ISPA* instrumentiem. Komisijas revīzijas dienesti (no Paplašināšanās ģenerāldirektorāta un Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta) attiecīgi novērtēja valsts un nozaru programmu/projektu vadības resursus, finanšu kontroles procedūras un valsts finanšu struktūras Horvātijā. Pamatojoties uz šo novērtējumu, Komisija 2006. gada februārī nolēma nodot *PHARE*[4] un *ISPA* instrumentu daļēji decentralizētu pārvaldību izraudzītām Horvātijas Finanšu ministrijas struktūrām.

No otras puses, *SAPARD* īsteno pilnībā decentralizēti (*EDIS* – paplašināta decentralizētā īstenošanas sistēma). *EDIS* nozīmē ES atbalsta pilnīgu decentralizāciju, kas ir process, kurā ES pirmspievienošanās līdzekļu pārvaldību nodod kandidātvalstu pārvaldēm, kur Komisija neveic atsevišķu darījumu sistemātisku iepriekšēju kontroli, bet veic pēckontroli, uzņemoties galīgo atbildību par kopbudžeta izpildi.

Lai varētu nodot atbildību par *DIS* un *EDIS* pārvaldi, katrai valstij jāizveido atbilstoša pārvaldes un kontroles sistēma, kas valsts kredītrīkotājam jāapstiprina valsts līmenī. Kad šie nosacījumi ir izpildīti, Komisija pirms lēmuma pieņemšanas par finanšu pārvaldīšanu veic atbilstības pārbaudi.

Turpmāki panākumi, lai pārietu uz *EDIS*, pamatojoties uz Koordinācijas regulu, Bulgārijā un Rumānijā tika gūti 2006. gadā. Tā rezultātā *ISPA* un *EDIS* akreditāciju Rumānijai piešķīra 2006. gada novembrī tās divām transporta īstenošanas aģentūrām. Tomēr *EDIS* akreditāciju nepiešķīra vides īstenošanas aģentūrai vājo resursu un slikto rezultātu dēļ. Turpmākajās revīzijās ir jālemj par akreditāciju vides īstenošanas aģentūrai Bulgārijā. Līdz tam tiek saglabāta iepriekšējas kontroles *DIS* sistēma.

Visas *ISPA* īstenošanas aģentūras Rumānijā saņēma *EDIS* akreditāciju 2006. gada jūnijā pēc Komisijas revīzijas. Horvātijā pagaidām nav bijuši centieni iegūt *ISPA EDIS* akreditāciju, jo *ISPA* īstenošana vēl ir salīdzinoši agrīnā posmā.

---

2 Ja vien valsts fonds nedarbojas kā pilnvarotais maksātājs īstenošanas aģentūras vārdā.

3 Koordinācijas regulas 12. pants ir juridiskais pamats, lai „atteiktos no iepriekšēja Komisijas apstiprinājuma prasības kandidātvalstu izvēlētajiem projektiem, rīkotajiem konkursiem un slēgtajiem līgumiem".

4 Arī vairākums atlikušo *CARDS* projektu tika decentralizēti un nodoti *CFCU*.

Attiecībā uz *PHARE* un *ISPA* programmām pāreju uz *EDIS* īsteno četros posmos, kā aprakstīts Komisijas darba dokumentā „Sagatavošanās paplašinātai decentralizācijai" un dokumentā „*EDIS* vadlīnijas *ISPA* un *PHARE* instrumentiem". Vadlīnijas nosaka procedūras posmus, kuros pieņem lēmumu saistībā ar *EDIS*. Par 1. līdz 3. posmu atbild kandidātvalstis, un tajos ir ietverts vadības un kontroles sistēmu trūkumu novērtējums, trūkumu novēršana un atbilstības novērtēšana. Komisijas lēmumu sagatavo 4. posmā, un par to ir atbildīga Komisija. Šo lēmumu pieņem pēc vadības un kontroles sistēmu padziļinātas pārbaudes, ietverot revīziju klātienē, kā aprakstīts *EDIS* pieteikumā, ko valsts kredītrīkotājs iesniedz Komisijai.

Sīkāku informāciju par *EDIS* skatīt 1.2. pielikumā.

3. UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

3.1. *PHARE*

PHARE programmu īstenošanai piemēro strukturētu uzraudzību un novērtēšanu. Kopējo uzraudzības komiteju (*JMC*) katrā valstī atbalsta nozaru uzraudzības apakškomitejas (*SMSC*), kas tiekas divreiz gadā.

Jaunajās dalībvalstīs *JMC* sistēmu pārvalda ar pārskatīto *JMC* pilnvaru, un galvenais mērķis ir turpmāk pastiprināt *JMC* uzraudzības darbību un ar to saistītos pienākumus sniegt ziņojumus Komisijai. Visas jaunās dalībvalstis attiecīgi iesniedza *JMC* savus ziņojumus par *PHARE* palīdzības instrumenta īstenošanu, šajos ziņojumos ietverot uzraudzības un starpposma novērtējuma ziņojumu rezultātus, kā arī finanšu pārskatus. Gan Bulgārijā, gan Rumānijā *JMC* 2006. gadā bija aktīva loma, ņemot vērā uzdevumus, ar kuriem bija jātiek galā to attiecīgajām pārvaldēm pēdējā sagatavošanās posmā pirms pievienošanās. Horvātijā *JMC/SMSC* sistēma, ko izmēģinājuma režīmā pārbaudīja 2005. gadā, tika izveidota 2006. gadā. JMC sanāksmes attiecībā uz Horvātiju aptvēra *PHARE* programmas, kā arī decentralizētus *CARDS* projektus.

Uzraudzības un starpposma novērtēšanas sistēma paredz pakāpenisku decentralizāciju un uzraudzības un starpposma novērtēšanas pienākumu nodošanu kandidātvalstīm apvienojumā ar *DIS* un *EDIS* akreditāciju. Kopš 2005. gada visas jaunās dalībvalstis ir izveidojušas savas decentralizētās uzraudzības un starpposma novērtēšanas struktūras. Lai gan atbildība par uzraudzību 2001. gadā tika decentralizēta uz Bulgāriju un Rumāniju, starpposma novērtēšanas struktūra līdz pievienošanās dienai joprojām bija centralizēta. Paredzams, ka Bulgārijas un Rumānijas iestādes līdz 2007. gada sākumam izveidos starpposma decentralizētu novērtēšanu. Horvātijā 2006. gada februārī ieviesa *DIS*, tostarp nosakot tās atbildību par uzraudzības struktūras izveidošanu.

Paplašināšanās ģenerāldirektorāta centralizētā starpposma novērtēšanas struktūra saistībā ar *PHARE* atbalstu Bulgārijai un Rumānijai 2006. gadā sagatavoja 24 ziņojumus, kas ietvēra ziņojumus par atsevišķām valstīm vai nozarēm, *ad hoc* vai tematiskos ziņojumus.

Bulgārijas un Rumānijas novērtēšanas galvenie secinājumi ir šādi:

- kopumā novērtēšanas rezultātos secināts, ka *PHARE* darbības rezultāti laika gaitā ir uzlabojušies, bet joprojām ir nevienmērīgi;

- *PHARE* īstenošana joprojām ir uzdevums, kam raksturīgas plaša mēroga aizkavēšanās līgumu slēgšanā;

– kopumā rezultāti ir atbilstoši, kaut arī gūti vēlāk, nekā plānots;

– mērķsadarbība bija īpaši efektīva iestāžu veidošanai, palielinot saņēmēju apstrādes spējas;

– *PHARE* rezultāti pa nozarēm bija ļoti atšķirīgi. Rumānijā visaugstākais vērtējums ir vides un iekšējā tirgus jomā. Savukārt viszemāk novērtētās jomas ir ekonomiskā un sociālā kohēzija un enerģētika un transports. Bulgārijā visaugstākais vērtējums ir vides jomā. Viszemāk novērtētās jomas ir ekonomiskā un sociālā kohēzija, sociālā joma un enerģētika un transports;

– *PHARE* atbalsts bija ļoti vajadzīgs, lai ierosinātu valsts pārvaldes un tiesu sistēmas reformas, bet gūtie panākumi ir nepietiekami;

– *PHARE* ietekme uz struktūrfondu saņēmēju sagatavošanu ir neliela. Sagatavošanas darbu paātrināšana struktūrfondu izmantošanai galvenokārt notika, pateicoties pašu iestāžu centieniem pirms pievienošanās;

– *PHARE* nedeva pietiekamu ieguldījumu valstu koordinācijas struktūru un procedūru izveidošanai.

PHARE atbalsta ilgtspējīgums palielinās, ar programmas palīdzību nostiprinot tiesiskās, organizatoriskās un pārvaldes sistēmas daudzās nozarēs.

3.2. *ISPA*

Visiem *ISPA* projektiem piemēro *ISPA* regulu un finansēšanas līgumā ietvertos uzraudzības un vērtēšanas noteikumus. Komisijas dienesti, jo īpaši uzraudzības komitejas, sistemātiski un regulāri divreiz gadā pārskata īstenošanas panākumus.

Ex post novērtējuma prasības ir noteiktas finansēšanas memoranda pielikuma XIII iedaļā, ko Komisija un *ISPA* saņēmējvalsts noslēdz par katru projektu. Minētajā iedaļā noteikts, ka, pabeidzot projektu, Komisija un saņēmējvalstis novērtēs projekta ietekmi un to, kā projekts tiek veikts. Līdz 2006. gada beigām ne Rumānijā, ne Horvātijā netika pabeigts neviens projekts. Lai gan Bulgārijā līdz 2006. gada beigām daži projekti lielā mērā tika pabeigti, neviens ieguldījumu projekts pagaidām nav noslēdzies. Tāpēc minētajā gadā *ex post* vērtēšana netika uzsākta.

3.3. *SAPARD*

SAPARD programmu īstenošanai piemēro daudzgadu finansēšanas līgumu noteikumus gan attiecībā uz uzraudzību, gan novērtēšanu. Katra uzraudzības komiteja 2006. gadā tikās vismaz vienreiz. Komisija turpināja cieši sadarboties ar saņēmējvalstīm, pieņemot un izmantojot uzraudzības un vērtēšanas sistēmas. Uzraudzības komitejas 2006. gada sanāksmes deva vērtīgu iespēju apspriest un pieņemt lēmumus par šādiem jautājumiem: i) programmu īstenošanas uzraudzība; ii) programmu noslēgšanai nepieciešamo izmaiņu apstiprināšana un programmu uzņemšanas spējas uzlabošana (Bulgārija, Rumānija), kā arī iii) ikgadējo progresa ziņojumu apstiprināšana saistībā ar *SAPARD* programmu īstenošanu pirms to oficiālas iesniegšanas Komisijai.

4. KOORDINĀCIJA

4.1. Vispārīga informācija

Koordinācijas regulā noteikts, ka Komisija nodrošina trīs pirmspievienošanās instrumentu ciešu koordināciju. Regulā rūpīgi precizēta joma, kurā sniedz katra instrumenta atbalstu, tādējādi mazinot dažādo instrumentu pārklāšanās iespējamību.

Pievienošanās partnerības nosaka vispārējo palīdzības pamatu, ko nodrošina trīs pirmspievienošanās instrumenti. *PHARE* programmu papildina valstu attīstības plāni, bet *ISPA* programmu papildina valstu vides un transporta stratēģija. *SAPARD* projektus izvēlas, pamatojoties uz lauku attīstības programmām 2000.–2006. gadam, kas sagatavotas, pamatojoties uz kandidātvalstu plāniem, un ko Komisija katrai valstij apstiprinājusi 2000. gadā.

PHARE pārvaldības komitejai ir būtiska loma vispārējās koordinācijas procesā. Saskaņā ar Koordinācijas regulas 9. pantu komitejai ir jāpalīdz Komisijai koordinēt darbības, uz kurām attiecas trīs instrumenti, un Komisijai jāinformē komiteja par paredzēto finansējumu katrai valstij un katram pirmspievienošanās instrumentam, par darbībām, ko tā veikusi saistībā ar koordināciju ar EIB, citām Kopienas programmām un SFI.

4.2. Koordinācija Komisijā

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts atbild par *PHARE* programmas un instrumentu koordināciju, un to atbalsta *PHARE* vadības komiteja. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts atbild par *ISPA*, bet Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts - par *SAPARD*.

Plānošanu koordinē plašās dienestu savstarpējās apspriedēs. Turklāt dažādos iesaistītajos Komisijas dienestos ir izveidota pirmspievienošanās instrumentu koordinācijas komiteja direktoru līmenī. Tā pievērš īpašu uzmanību *PHARE* un *ISPA* programmu *EDIS* sagatavošanai.

Direktoru līmenī izveidotā Komisijas *Koordinācijas komiteja* trīs pirmspievienošanās instrumentiem 2006. gadā oficiāli nav sasaukta, kaut arī ir notikušas vairākas sanāksmes, jo īpaši saistībā ar jaunā Pirmspievienošanās instrumenta (*IPA*) un tā attiecīgo sastāvdaļu izveidi[5].

Lai izvairītos no dublēšanās, Komisija, ņemot vērā Koordinācijas regulas noteikumus, ir precizējusi saikni starp *PHARE* un *SAPARD*. Saistībā ar projektu uzraudzību koordināciju

---

[5] Viens no 6 ierosinātajiem ārējo attiecību instrumentiem, kas ir jāpiemēro 2007.-2013. gadā, ir jaunais pirmspievienošanās palīdzības instruments (*IPA*). *IPA* kā ārējās palīdzības un iekšējās politikas virzienu mezgla punkta mērķis ir veicināt kandidātvalstu (Turcijas, Horvātijas un Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas) un potenciālo kandidātvalstu pievienošanos Eiropas Savienībai. *IPA* ir pievienošanās instruments, kas atbilst visām prasībām, kuras radušās pievienošanās procesā, īpaši attiecībā uz prioritātēm, uzraudzību un novērtēšanu. *IPA* aizstās pašreizējos pirmspievienošanās instrumentus: *PHARE*, kura joma ir atbalsts *acquis communautaire* ieviešanai, īstenojot iestāžu veidošanu un saistītos ieguldījumus, kā arī ieguldījumus saistībā ar ekonomisko un sociālo kohēziju un pārrobežu sadarbību; *ISPA*, kas ir Kohēzijas fonda priekštecis un atbalsta vides un transporta infrastruktūru; *SAPARD*, kurš ir lauku attīstības plānu priekštecis un kura jomā ietilpst kopējās lauksaimniecības politikas *acquis* un lauku attīstība; Turcijas pirmspievienošanās instruments, kura darbības joma ir tāda pati kā *PHARE*; *CARDS*, kura darbības jomā ietilpst Rietumbalkāni.

veic kopējā uzraudzības komiteja. Kopējo uzraudzības komiteju, cik iespējams, atbalsta *ISPA* uzraudzības komitejas un attiecīgās *PHARE* apakškomitejas.

4.3. Koordinācija kandidātvalstīs

Komisija stingri iesaka kandidātvalstīm pastiprināt koordināciju starp ministrijām, ko uzskata par priekšnoteikumu sekmīgai struktūrfondu turpmākai pārvaldei un īstermiņā – *PHARE* ESK īstenošanai. Lai gan tika konstatēts ievērojams progress, ministriju savstarpējo koordināciju vēl aizvien ir nepieciešams uzlabot. Tā kā decentralizētu vadību vai nu nodrošina no paša sākuma (*SAPARD*), vai pakāpeniski palielina (*PHARE* un *ISPA*), attiecīgi jāpalielina kandidātvalstu atbildība par to darbību pienācīgu koordināciju, par kurām saņem pirmspievienošanās atbalstu, un par izvairīšanos no atbalsta pārklāšanās.

Tādēļ Komisija pieprasa, lai valstis veiktu efektīvai un rezultatīvai koordinācijai nepieciešamos pasākumus. Kandidātvalstīm un Komisijas delegācijām ir nosūtīts pārbaudes punktu saraksts, pēc kura vēlāk varēs apstiprināt, vai īstenošanas iestāde spēj pamatoti un efektīvi vadīt *PHARE* ESK programmu, un tas nosaka, ka vērtējumam jāparāda, vai izveidotie koordinācijas mehānismi ir piemēroti un vai pastāv vajadzīgie mehānismi, kas nodrošina, ka Kopienas instrumenti nepārklājas, jo īpaši *PHARE* pārrobežu sadarbības instruments, *SAPARD* un *ISPA*.

4.4. Koordinācija ar EIB un starptautiskajām finanšu iestādēm (SFI)

Komisija plānošanas cikla laikā regulāri apspriežas ar starptautiskām finanšu iestādēm un divpusējiem līdzekļu piešķīrējiem, lai noteiktu kopējo pasākumu apjomu un papildinošas pieejas pirmspievienošanās prioritātēm.

Sadarbību un projektu kopīgu finansēšanu ar EIB un citām SFI, īpaši ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB), Pasaules Banku un Eiropas Padomes Attīstības banku (EPAB sadarbībā ar Vācijas *Kreditanstalt für Wiederaufbau „KfW"*) organizē saskaņā ar 2006. gada 26. aprīļa grozīto Saprašanās memorandu par paplašināšanās valstīm starp Eiropas Komisiju un iesaistītajām starptautiskajām finanšu iestādēm.

PHARE kontekstā starptautisko finanšu iestāžu līdzfinansējuma iespējas valstu programmās ir ierobežotas, jo *PHARE* plānošanas mehānismiem un aizdevumu piešķiršanas mehānismiem ir dažāds laika grafiks. Tomēr tiek uzturēta cieša sadarbība ar starptautiskajām finanšu iestādēm, lai nodrošinātu stabilas un ilgtspējīgas sistēmas izveidi, kas ļautu finansēt aizdevumus gadījumos, kad šāds risinājums ir piemērotāks par fondu finansējumu, tādējādi panākot divu finansējuma veidu papildināmību.

Līdz 2005. gadam *PHARE* finansējumu horizontālajām programmām varēja saņemt desmit *PHARE* valstis. Kopš 2005. gada uzsāktās programmas attiecas tikai uz 4 valstīm: Rumāniju, Bulgāriju, Horvātiju un Turciju[6]. Secīgiem horizontāliem finanšu instrumentiem, kas pēc to rakstura ir tehniski un izmanto daudzvalstu pieeju, ir nepieciešams iesaistīt īpaši specializētas finanšu iestādes, kurām ir ilggadēja pieredze starptautiskajā finanšu darbībā, kā arī MVU un pašvaldību sektora attīstībā. Priekšroka tika dota finanšu iestādēm ar starptautisko publisko tiesību subjekta statusu, kuras atbalsta ES vērtības jo īpaši paplašināšanās jomā un kurām ir līdzīgi politiskie mērķi, nevis privātā sektora finanšu iestādēm, kas vēlas komerciāli izdevīgus ieguldījumus.

---

[6] Uz Turciju attiecas pirmspievienošanās atbalsta programma Turcijai.

Pirmā līdzekļu programma tika uzsākta 1999. gadā kopā ar ERAB. EPAB, kas īsteno programmu sadarbībā ar *KfW*, un EIB pievienojās līdzekļu programmām turpmākajos gados. Komisija kopš 1999. gada ir uzsākusi 32 līdzekļu programmas.

- 18 MVU finanšu instrumenti, ko veido 376 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem un 2328,25 miljoni euro kā SFI piešķirtas kredītlīnijas. 2007. gada februāra vidū 287,6 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem jau bija iedalīti projektiem.

- 11 pašvaldību finanšu instrumenti, ko veido 117,8 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem un 589 miljoni euro kā SFI aizdevumi. 2007. gada februāra vidū 41,3 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem jau bija iedalīti projektiem.

- 3 energoefektivitātes finanšu instrumenti pirmo reizi 2006. gadā un ko veido 53 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem un 212 miljoni euro kā SFI aizdevumi. Īstenošana sāksies 2007. gada aprīlī.

MVU finanšu instruments ir daudziem saņēmējiem paredzēta programma, kuras mērķis ir stiprināt finanšu starpnieku (t.i., banku, izpirkumnomas sabiedrību) iespējas saņēmēju valstīs (jaunajās dalībvalstīs un kandidātvalstīs) paplašināt un uzturēt finanšu operācijas ar MVU.

Pašvaldību finansēšanas instrumentu mehānisms ir līdzīgs MVU finanšu instrumenta mehānismam. Aizdevumi un riska sadales instrumenti no SFI resursiem tiek apvienoti ar neatlīdzināmiem finanšu atvieglojumiem vietējiem finanšu starpniekiem. Ir paredzēts arī, ka *PHARE* ar nelielu summu finansēs tehnisko palīdzību pašvaldībām, lai stiprinātu pieprasījumu pašvaldību kredītu tirgū.

Energoefektivitātes finanšu instrumentu uzsāka 2006. gadā, reaģējot uz Zaļo grāmatu par energoefektivitāti un direktīvu par ēku energoefektivitāti. Tā mērķis ir veicināt ieguldījumus visu veidu ēku energoefektivitātē un šajā nozarē, padarot pieejamu atbilstošu finansējumu tiešajiem aizņēmējiem. Programmā ir apvienotas SFI kredītlīnijas, kas pieejamas arī finanšu starpniekiem, un stimuli paaugstināt iekārtu izmaksu efektivitāti un padarīt pievilcīgākus ieguldījumus enerģētikā, un padarīt komisijas izdevīgākas vietējiem finanšu starpniekiem, lai stimulētu tos sniegt aizdevumus energoefektivitātes finansēšanai.

EIB un Komisija ir izveidojušas instrumentu pierobežas rajoniem, kā bija pieprasīts Nicas Eiropadomes sanāksmē un noteikts Komisijas 2001. gada 25. jūlija paziņojumā par pierobežas rajoniem. Projekts vērsts uz mazu pašvaldību infrastruktūras izveidošanu pierobežas rajonos, lai veicinātu integrāciju ar pašreizējiem ES reģioniem. Tas sastāv no 2 pašvaldību infrastruktūras programmām, ko veido 40 miljoni euro no ES stimulēšanas līdzekļiem un 200 miljoni euro liels EIB aizdevums. Šo programmu īsteno kopā ar EIB tikai pierobežas rajonos, un tās īstenošana vēl nav pabeigta. ES ieguldījums 2006. gadā ir samazināts no 50 miljoniem līdz 40 miljoniem euro, lai samērotu programmas apjomu ar iespējamiem projektiem.

5. FINANŠU PĀRSKATS

Piešķīrumi katrai valstij no *PHARE*[7], *ISPA* un *SAPARD* 2006. gadā (miljonos euro)

	PHARE	***SAPARD***	***ISPA***	**KOPĀ**
Bulgārija	305,3	82,4	167,8	**555,5**
Rumānija	544,3	192,4	377,9	**1114,6**
Horvātija	78,2	25,0	34,4	**137,6**
Kopā	**927,8**	**299,8**	**580,1**	**1807,7**

[7] *PHARE* skaitļi ir aptuveni, jo tajos ietverts Bulgārijas/Rumānijas plāns un Horvātijas ieguldījums daudzvalstu programmās, ko nevar precīzi sadalīt pa valstīm. Plāna sadalījums pa programmu veidiem ir atrodams valstu pielikumos. Skaitļos par Bulgāriju ietverta *KIDS* programma kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai. Visi skaitļi doti bez atbalsta izdevumiem.